

LAReS

*Lowlands
Archaeological
Research
Service*

Zwijndrecht site INEOS, Project Alkox 6.
Programma van Maatregelen

E.N.A. Heirbaut
M.J. Nicasie

Colofon

Titel: Zwijndrecht site INEOS, Project Alkox 6. Programma van Maatregelen.

Auteur: Elly N.A. Heirbaut & Martijn J. Nicasie

Grafische illustraties/GIS: Elly N.A. Heirbaut

Rapportnummer: LAReS-rapport 24

Opdrachtgever: INEOS N.V.

Projectleider/veldwerkleider: Elly N.A. Heirbaut

Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service

Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: 21 april 2017

Publicatieplaats: Halle-Zoersel

Illustratieverantwoording voorblad: Erfgoedbank Waasland, inv. nr. PCPZ20141121_025.

© LAReS. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

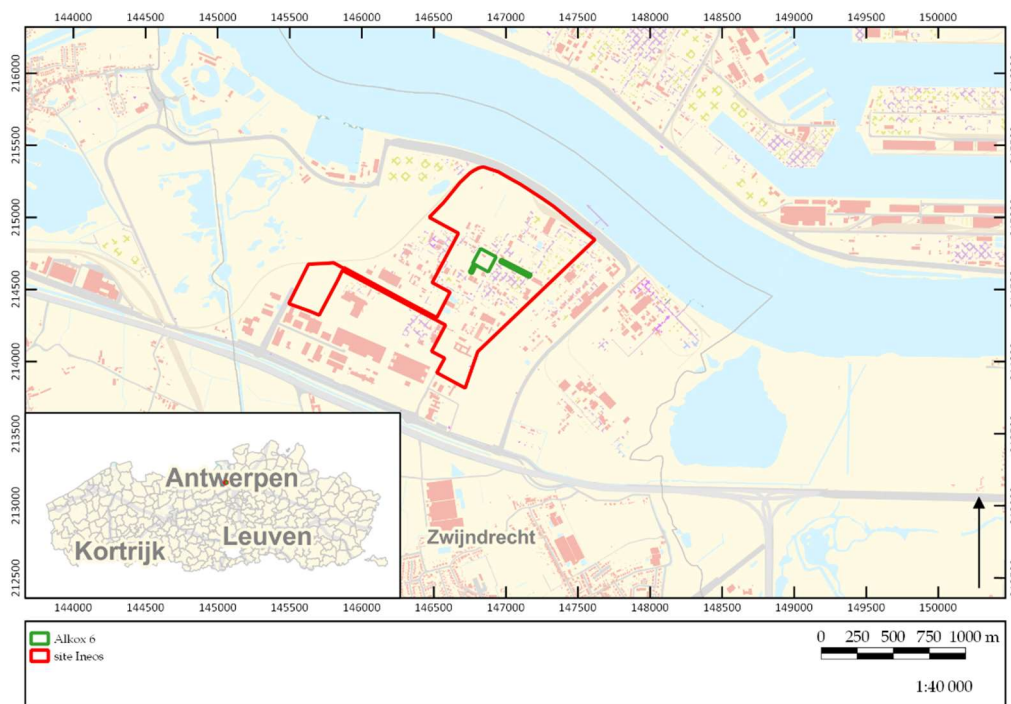
Deel II. Programma van Maatregelen: 2070 Zwijndrecht, Nieuwe Weg 1- Haven 1053.

Inhoudsopgave

1 INLEIDING	4
1.1 TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	5
2 VRAAGSTELLINGEN	6
3 SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN VAN DE BUREAUSTUDIE	7
4 KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL VAN HET PLANGEBIED EN AANBEVELINGEN	8
LIJST VAN FIGUREN	9

1 Inleiding

Het plangebied is gelegen langs de Schelde in het noorden van de gemeente Zwijndrecht, direct grenzend aan de haven van Antwerpen en Antwerpen Linkeroever. Het is gelegen in een industriezone en in gebruik door chemiebedrijf INEOS Oxide, hier gevestigd sinds 1998. Het terrein is vrijwel vlak en varieert in hoogte merendeels tussen 7,9 en 8,1 m +TAW.

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied.

©GEOPUNT/EH

1.1 Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site	Site INEOS, Zwijndrecht
Ligging	2070 Zwijndrecht, Nieuwe Weg 1, Haven (prov. Antwerpen)
Kadastrale gegevens	ZWIJNDRECHT, 1 ^e AFD/ZWIJNDRECHT, sectie H, perceel 0174/00H003, 0174/00K000, 0174/00P003, 0147/00C000, 0174/00R003, 0174/00K003, 0174/00L003, 0174/00K000, 0174/00F003, 0174/00P000, 0174/00B003, 0174/00E003, 0174/00N003, 0174/00H002, 0174/00R003, 0174/00L002, 0174/00F002, 0174/00G002, 0174/00W002, 0174/00L002, 0174/00K002, 0174/00F002, 0174/00S000
Bounding Box	X Y 143342.947 216451.503 150142.947 216451.503 143342.947 212491.503 150142.947 212491.503
Onderzoek	Archeologisch en geschiedkundig bureauonderzoek
Projectcode	2017C386
Opdrachtgever	Ineos Oxide NV
Contactpersoon opdrachtgever	mevrouw M. de Vleeschhauwer
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut, LARes Martijn J. Nicasie
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162
Nummer wettelijk depot	Niet van toepassing
Termijn	10 – 21 april 2017
Geplande ingreep	- bouw van nieuwe tank en bijgebouwen - bouw van nieuwe piperacks
Oppervlakte site INEOS	ca. 98.1 ha
Oppervlakte deelplangebied	21.044 m ²
Geldende wetgeving en voorwaarden	Het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 3000m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en is gelegen binnen een archeologische zone.
Randvoorwaarden	Geen.
Doelstelling	Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen (bureauonderzoek) na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief, en hoe hiermee dient omgegaan te worden.
Thesaurus	Archeologienota, bureauonderzoek

2 Vraagstellingen

In het kader van dit bureauonderzoek zijn van tevoren enkele vragen geformuleerd waarop het onderzoek antwoord trachtte te vinden.

1. Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorische potentieel van het terrein?
2. Welke archeologische sites zijn bekend in of nabij het projectgebied?
3. Wat is de landschapshistoriek/evolutie in gebruik van het terrein?
4. Wat is de impact van de geplande werken?
5. Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende informatie op of is er aanvullend vooronderzoek (al dan niet met ingreep in de bodem) nodig? In het laatste geval: welke methode levert het meeste informatie op? Welke onderzoeksstrategie moet toegepast worden in het uitgesteld traject?

3 Samenvatting van de resultaten van de bureaustudie

Om in te kunnen schatten wat het archeologisch en cultuurhistorisch potentieel van het plangebied is, zijn de historische kaarten, de bodem- en geo(morfo)logische kaarten, en luchtfoto's bekeken en zijn verschillende inventarissen (waaronder de CAI) en historische/archeologische bronnen geraadpleegd.

Hieruit is gebleken dat uit de vroegste perioden van onze geschiedenis in de directe omgeving geen archeologische vondsten bekend zijn; het is slechts op zeer grote afstand in de Antwerpse haven dat ter hoogte van het Albert 2-dok, op het terrein van de fabriek SIBP, een veilletrapezium is gevonden dat gedateerd kan worden in het mesolithicum; enkele andere losse lithische vondsten werden gerapporteerd uit het Albert 3-dok, eveneens op grote afstand van het plangebied. Het gaat in deze gevallen steeds om geïsoleerde vondsten. Iets dichterbij zijn enkele verspreide lithische vondsten aangetroffen bij veldprospectie. Niettemin zijn er in de nabijheid van het plangebied, op de linkeroever zelf, wel enkele onderzoeken uitgevoerd die nederzettingen uit de ijzertijd en de middeleeuwen hebben blootgelegd. Daarnaast zijn er in de omgeving verschillende archeologische en bouwkundige overblijfselen bekend, vooral uit de nieuwe tijd.

Pas vanaf de 18^e eeuw is er meer bekend over het plangebied zelf, hoewel deze informatie zich ook beperkt tot het feit dat het gebied als agrarisch gebied is gebruikt. Verder komt er uit de historische en cartografische bronnen niets naar voren dat wijst op een intensief gebruik van het plangebied of de omgeving, anders dan voor agrarische doeleinden. Wel werd het gebied ontsloten door enkele wegen maar deze zijn bij het opspuiten en aanleggen van het industriegebied verdwenen; het hele gebied is sinds de 19^e eeuw dusdanig ingrijpend van aanzicht en functie veranderd, dat het cultuurhistorisch en archeologisch potentieel van het plangebied als zeer beperkt kan worden beschouwd.

Uit hoofdstuk 4 in deel I is al gebleken dat de impact van de geplande werken op de bodem beperkt is. De grondwerken ten behoeve van de nieuwe tank Alkox 6, de laad- en loskade, het tankpark en het substation zijn voor het grootste gedeelte beperkt tot werken in de bovenste meter tot anderhalve meter van de bodem. Elk onderdeel zal bovendien gefundeerd worden op palen, waarvan de precieze diepte nog niet bepaald is maar waarvan aangenomen mag worden dat dit in de grootorde van ca. 20 m zal zijn. Hierdoor gaan ze door de opgebrachte grond. De werken voor het aanleggen van de nieuwe asfaltverhardingen en het oprichten van de nieuwe piperacks zijn gering en zullen niet dieper reiken dan maximaal 1 m onder maaiveldniveau. Dat is ruimschoots binnen de laag van de opgespoten grond.

Uit het historisch en geotechnisch onderzoek in de directe omgeving is gebleken dat de bodem ter plaatse bestaat uit een minimaal 5 tot 8 m dik pakket opgebrachte grond, waaronder zich weliswaar nog een intacte bodem kan bevinden. Echter, uit de studie naar de archeologische potentie van dit gebied is gebleken dat de kans dat er zich op deze plaats een archeologische vindplaats in de bodem bevindt, zeer klein is. Het grootste gedeelte de geplande werken zal niet tot in de ongestoorde bodem reiken, uitgezonderd de palen die tot een diepte van ca. 20 m zullen reiken.

4 Kennisvermeerderingspotentieel van het plangebied en aanbevelingen

Vanuit bovenstaande beschrijvingen van het archeologisch potentieel van het plangebied enerzijds en de impact van de geplande werken anderzijds, is het duidelijk dat nader archeologisch onderzoek niet zal kunnen bijdragen aan kennisvermeerdering. Dit gebied heeft al zoveel ingrijpende veranderingen ondergaan, dat het kennisvermeerderingspotentieel hier verwaarloosbaar tot nihil is. De geplande werken zullen bovendien grotendeels plaatsvinden in opgehoogde en reeds verstoorde bodem.

De aanbeveling voor dit plangebied is dan ook dat hier geen bijkomend archeologisch (voor)onderzoek uitgevoerd moet worden. Om die reden is dan ook geen programma van maatregelen geschreven.

Lijst van figuren

projectcode	fig.nr.	type	onderwerp	schaal origineel	schaal afbeelding	aanmaakdatum origineel	aanmaakwijze	bewerking	bronbestand
2017C124	1	kadasterkaart	aanduiding van plangebied op GRB	1:10.000	1:25.000	2017	digitaal	Elly N.A. Heirbaut	geopunt

